

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties
t.a.v. mevrouw drs. K.H. Ollongren
per e-mail: minbzk@minbzk.nl
cc.: cie.biza@tweedekamer.nl

behandeld door mevr. A. Vink / WvM
datum 15-05-2020
onderwerp **Graven voor onbepaalde tijd**

Geachte mevrouw Ollongren,

In deze tijden van corona is de discussie rond het uitgeven van eeuwige graven aangewakkerd. Veel islamitische Nederlanders kunnen hun overledenen niet repatriëren naar het oorspronkelijke thuisland. Opeens is begraven in Nederland een belangrijke optie geworden. Veel islamitische organisaties overleggen met overheden (gemeenten) over het invoeren van de mogelijkheid graven voor eeuwig uit te geven. Veel gemeenten worstelen met deze gedachte.

De Landelijke Organisatie van Begraafplaatsen -ruim 75% van de begravingen in Nederland wordt uitgevoerd door een LOB-lid- heeft daarom gemeend een brief op te stellen over dit thema. Deze brief is geadresseerd aan u en aan de leden van de Tweede Kamer. Daarnaast is deze verzonden naar de leden van de LOB en de diverse uitvaartmedia. De inhoud van deze brief geeft het standpunt van de LOB weer en kan worden gezien als een onderbouwd advies aan alle betrokken partijen.

De huidige mogelijkheden conform de Wet op de lijkbezorging

In de Wet op de lijkbezorging (2010) zijn de volgende relevante punten bepaald aangaande de twee graftypen en de termijnen:

Artikel 23

1. Begraving geschiedt op een begraafplaats.
2. Begraving geschiedt in een algemeen graf, waarbij de houder van de begraafplaats bepaalt wie daarin wordt begraven, dan wel in een particulier graf, zijnde een graf waarop een uitsluitend recht is gevestigd, waarbij de rechthebbende bepaalt wie daarin wordt begraven.

Artikel 27a

Ten minste zes maanden en ten hoogste twaalf maanden voor het verstrijken van de termijn van uitgifte van een algemeen graf doet de houder van de begraafplaats daarvan schriftelijk mededeling aan de belanghebbende bij dat graf wiens adres hem bekend is.

Artikel 28

1. Een uitsluitend recht op een graf, welke vorm aan dit recht ook wordt gegeven, kan uitsluitend schriftelijk worden gevestigd. Het recht kan voor onbepaalde tijd of voor een bepaalde tijd van ten minste tien jaar worden verleend. Het voor bepaalde tijd verleende recht wordt op verzoek, mits gedaan binnen twee jaar voor het verstrijken van de termijn, telkens verlengd, met dien verstande dat de houder van de begraafplaats kan bepalen dat een periode van verlenging niet korter is dan vijf jaar en niet langer is dan twintig jaar. Het uitsluitend recht op een graf is geen registergoed.
2. Binnen een jaar na de aanvang van de termijn waarin verlenging van het recht kan worden verzocht doet de houder van de begraafplaats aan de rechthebbende wiens adres hem bekend is, schriftelijk mededeling van het verstrijken van de termijn en van het bepaalde in het eerste lid.

Het is dus mogelijk voor een houder van een begraafplaats, **algemene graven** (art. 23) uit te geven. In dit geval is de houder de rechthebbende. Hij bepaalt hoelang dit algemene graf wordt gehandhaafd. Dit kan bijvoorbeeld voor de wettelijk minimumtermijn van 10 jaar. Maar ook is mogelijk dit graf uit te geven voor onbepaalde tijd.

Daarnaast kunnen **particuliere graven** (art. 28) worden uitgegeven. Dit kan voor minimaal 10 jaar. Aan het einde van de periode van uitgifte is het altijd mogelijk voor de rechthebbende de rechten te verlengen. Daarnaast kan een particulier graf worden uitgegeven voor onbepaalde tijd. In dit geval is er geen sprake van verlenging; het graf is immers uitgegeven voor onbepaalde tijd.

De ervaringen uit het verleden

De geschiedenis in Nederland heeft ons geleerd wat er gebeurt als er uitsluitend wordt uitgegeven voor onbepaalde tijd. Op vele plaatsen in Nederland liggen in onbruik geraakte begraafplaatsen. Grafmonumenten zijn kapot, ze zijn overwoekerd. Soms worden ze een beetje onderhouden door een groep vrijwilligers of door de gemeente. Bij de wetswijziging van de Wet op de Lijkbezorging in 1991 is mede om deze reden besloten particuliere graven niet langer per definitie voor onbepaalde tijd uit te geven. Een tweede reden die hiervoor werd gegeven is het verwachte gebrek aan ruimte in de toekomst. Indien er sinds de jaren '90 alleen graven voor onbepaalde tijd zouden zijn uitgegeven, dan zouden de huidige 4500 begraafplaatsen in Nederland twee tot driemaal zo groot zijn als nu in 2020. Tot slot speelt ook mee dat het vrijwel onmogelijk is om te beloven iets voor de eeuwigheid vast te leggen: wie zijn wij om afspraken te kunnen maken voor de eeuwigheid?

Mogelijkheden voor uitgifte voor onbepaalde tijd

Gezien deze lessen, geleerd in het verleden, is de LOB voorstander van het uitgeven van graven voor onbepaalde tijd, mits aan enkele voorwaarden wordt voldaan:

- Van belang is, dat de houder van de begraafplaats altijd een contactpersoon van een graf voor onbepaalde tijd kan benaderen. Dit kan bijvoorbeeld als volgt worden verwoord in een reglement/verordening: [Particuliere graven die zijn uitgegeven voor onbepaalde](#)

tijd, blijven bestaan, mits de rechthebbende eens in de tien jaar aan de houder van de begraafplaats te kennen geeft dat op een verdere instandhouding van het graf prijs wordt gesteld.

- Een andere optie is het door de houder heffen van een jaarlijks onderhoudsbedrag. Indien het onderhoud niet meer wordt betaald, dan vervalt het recht. Het onderhoud kan bijvoorbeeld worden afgekocht voor een periode van 100 jaar. Als over 100 jaar niet opnieuw wordt betaald, vervalt dan het recht.
- Tenslotte is er de optie om bij uitgifte van een graf voor een bepaalde tijd de rechten door een daarvoor opgerichte stichting te laten verlengen. Deze stichting is dan dus verantwoordelijk voor de handhaving van het graf.

Eeuwigdurend of voor onbepaalde tijd.

De termen eeuwigdurende graven en graven voor onbepaalde tijd worden beide gebruikt. Wettelijk is niet vastgelegd wat wordt verstaan onder een eeuwigdurend graf. Daarentegen wordt in de wet wel gesproken over graven voor onbepaalde tijd. Wij geven daarom de voorkeur aan deze laatste term, om misverstanden en misvattingen te voorkomen.

Met vriendelijke groeten,

Anja Vink

waarnemend voorzitter

Landelijke Organisatie van Begraafplaatsen